

גוט שבת GutSábesz

21. évfolyam 28. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:40 • ט"ו אדר ב' תשע"ט • 2019. 3. 22. • פרשת צו • Szombat kimenetele: 18:46

„Magyarország és Izrael között valódi barátság van”

Külgazdasági képviselet, testvérvárosi program és magyar kulturális programok Izraelben

Külgazdasági képviselet Jeruzsálemben

Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnök és Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter közösen nyitották meg március 18-án Magyarország külgazdasági képviseletét Jeruzsálemben.

A külügyminiszter a megnyitón kiemelte: az izraeli cégek a legmodernebb technológiákat fejlesztik és használják, és a magyar gazdaság, valamint vállalatok érdeke, hogy minél szorosabban együttműködjenek velük. Ezért döntöttek úgy, hogy külgazdasági képviseletet nyitnak Jeruzsálemben, hogy személyes jelenléttel is segítsék a kapcsolatépítést. Hangsúlyozta: többről van szó, mint két ország pragmatikus gazdasági együttműködéséről, Magyarország és Izrael között valódi barátság van.

Benjámín Netanjahu szerint rendkívüli jelentőségű az iroda megnyitása. Úgy vélte, a Ma-

gyarország és Izrael közötti kapcsolat, barátság soha nem volt olyan erős, mint most. Az izraeli kormányfő megköszönte, hogy Magyarország kiáll Izrael mellett a nemzetközi fórumokon, valamint határozottan fellép az antiszemitizmus ellen.

Kulturális évad Tel-Avivban

Innen Tel-Avivba utazott a delegáció, ahol a külügyminiszter megnyitotta a márciustól októberig tartó izraeli magyar kulturális évadot, a magyar-izraeli diplomáciai kapcsolatok újrafelvételének harmincadik évfordulóján. A több helyszínen megrendezendő mintegy ötven rendezvényen a jazztól a magyar gasztronómiáig, a néptánctól az operáig és az operettig a magyar kultúra színes palettáját mutatják be.

Szijjártó Péter beszédében kiemelte, Magyarország büszke a területén élő zsidóság hagyományaira. A magyar kultúrában

megjelenő kötődés ennek a kapcsolatnak a szimbóluma lesz Izraelben.

Testvérvárosi program Cfátan

Cfát és Budapest hetedik kerülete, Erzsébetváros immár öt éve testvérvárosai egymásnak. Ennek megerősítéséért március 18-án *Vattamány Zsolt* polgármester vezetésével erzsébetvárosi delegáció látogatott Cfátára.

A zene a két város kapcsolatában különleges szerepet játszik, hiszen a cfáti klezmer fesztiválnak rendszeresen vannak magyar fellépői is és a zene egyike azon közös értékeknek, ami hidat épít a különböző kultúrák között – mondta el kérdésünkre *Tóth Gábor* kabinetfőnök, aki az EMIH képviseletében kísérté a küldöttséget. Több program is körvonalazódott a találkozón a közeljövőre, köztük zeneiskolai kapcsolatfelvétel és támogatási lehetőség is.

Újabb terrortámadás Izraelben

Március 17-én Somron területén egy arab férfi leszúrt egy buszmegállóban várakozó izraeli katonát, elrabolta tőle a fegyverét, és izraeli civilekre lövöldözött. A terrorista ellen azonnal hajtóvadászat indult, amely kedden vezetett eredményre. A terrorista Omar Abu Laila (18) az izraeli erőssel vívott tűzharcban meghalt.

A megkéselt izraeli katona, *Gal Keidan* (19) törzsőrmester a helyszínen meghalt. A 12 gyermekes *Ahiad Ettinger* (47) rabbi, aki hősiessé felvette a harcot a terroristával, hétfőn belehalt sérüléseibe. A másik sérült, *Alexander Dvorsky* állapotát kedd reggelre tudták stabilizálni.

Eheti újságunkat az áldozatok emlékének ajánljuk és kívánunk Dvorsky hadnagynak teljes felépülést.

Március 15. a Bét Menáchemben

Csütörtökön emlékeztek meg a Bét Menáchem iskolában az 1848. március 15-i eseményekről. Külön kiemelték, hogy milyen fontos szerepük volt a zsidóknak a szabadságharcban. A gyerekek lelkesen készültek az ünnepi műsorral, és adták elő társaiknak.

Benjámín Netanjahu és Szijjártó Péter felavatják a külgazdasági képviseletet

Hetiszakasz

A papok törvényei

Pársát Cáv (2Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasa. Magát az egész harmadik könyvet „Vá-jikrá”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv

központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kiemelt helyen az áldozathozatalok állnak.

Zsidó híradó

„Az öröm minden akadályt legyőz” Megjelent az Egység 116. száma

Márciusi lapunkban Purim alkalmából a zsidó zene és tánc történetét járjuk körbe, bemutatva ezen művészeti ágak legjelesebb képviselőit. Érdekesség, hogy a dalokat egy QR-kód-olvasó segítségével az olvasók meg is nézhetik-hallgathatják. Beszámolunk a Maimonidész Gimnázium new york-i útjáról, ahol a diákok részt vettek a CTen Chábád-világtalálkozóján és a rendezvény színpadán is sikeresen szerepeltek.

Folytatódik Oberlander Bárruch rabbi mikvéket bemutató izgalmas sorozata, ezúttal a Kazinczy utcai fürdő szerkezeti felépítéséről esik szó. Cseh Viktor írása megemlékezik a kállói rebbe, Taub Jichák Ázrik halálának 198. évfordulóján a cádikról.

Kile rovatunkban interjú olvashatunk Rami Sherman-nel, aki néhány hete Budapesten tartott előadást az entebbei túsdrámáról (az eseményekről részletesen lapunk 88. számában közöltünk áttekintést). Látogatása kapcsán a vele készült beszélgetésben különböző, aktuálpolitikai kérdéseket is érintettünk.

Nemsokára eljön az adóbevallások beadásának határideje, amikor felajánlhatjuk a személyi jövedelemadónk 1%-át általunk fontosnak ítélt célokra. Ebben nyújt segítséget a Szilágyi Nóra, a CEDEK EMIH Szeretetszolgálatának vezetője, aki összefoglalta, milyen módon segít a szeretetszolgálat a rászorulóknak és mennyire fontos az 1% felajánlása, hiszen ez nekünk nem kerül semmibe, de nagyon sokat jelent az olyan szervezeteknek, akik hivatásuknak tekintik az elesettek támogatását. Tartalmas szórakozást kívánunk!

A hála kifejezése

Az emberi kapcsolatokat életfő képességek egyik legfontosabbika, hogy tudjunk köszönetet mondani, képesek legyünk kifejezni az másik felé érzett hálánkat. Eme felettébb egyszerű tett képes az egymástól egyébként távoli embereket is egybe kövascsolni, és áttörni a közöttük magasodó gátakat.

A hála kifejezése nem csupán az emberi kapcsolatokban fontos, de az Istenhez fűző kötelékünk megerősítéséhez is elengedhetetlen.

Eheti tórai szakaszunkban az Istennek mondott köszönet egyik formájáról olvashatunk, nevezetesen a hálaáldozatról. A hálaáldozatot a Szentélyben kellett bemutatni, bármelyik hétköznap. Apropióját adta, hogy az illető egy veszélyes helyzetből menekült meg: fogságból szabadult ki, tengert keresztezett, sivatagon haladt át vagy egy betegségből épült fel. Míg ezen aktus – a hálaáldozatnak az oltáron való bemutatása – zajlott, a leviták a 100. zsolnárt énekelték. Ezt a szokást egész a mai napig továbbörökítették, hétköznap reggeli imánk részét képezi ezen zsol-

tár betoldásnak a recitálása. Magán az áldozat bemutatásán túl pedig kovászos és kovásztalan kenyéret kellett magával vinnie az áldozónak. Ennek minimális számbeli követelményét három kovásztalan kenyér és egy kovászos kenyér elégítette ki.

A zsidó tanítások egyik jellemző kuriózuma, hogy azokban Bölcsseink képesek egymástól látszólag távoli, idegen dolgokat is összekapcsolni. Az a magyarázat is ezt igazolja, amiben a fellebb említett három kovásztalan kenyéret (*máca*) peszách ünnepeinek három kovásztalan kenyérel köti össze. A Bölcsseink olvasatában, ez a három kovásztalan kenyér az egyiptomi szolgasorsból való szabadulásnak, a Vörös-tenger azt követő átszelésének, majd a sivatagon való áthaladásnak felel meg. Ez három azon négy okból, amiért hálaáldozatot mutattunk be a Szentélyben. Ennek fényében pedig, a peszách széderen lesz még valami, amiért hálánkat fejezhetjük ki Istennek.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Tali Loewenthal írása
nyomán*

A TETT A LÉNYEG

EMIH technikai szám: **1287**

Egyházi **1%**

www.zsido.com

Adományküldés
Bihar
2017

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 17.50 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 13.00 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

17.00 **A szentély felavatása dramatikus története**

(Szabó György Menáchem előadása);

18.00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás; 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;

17.40 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Szombat: 9.15 Hetiszakasz

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Péntek: 18.00 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.00 Szombatfogadás, *Kidus*

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

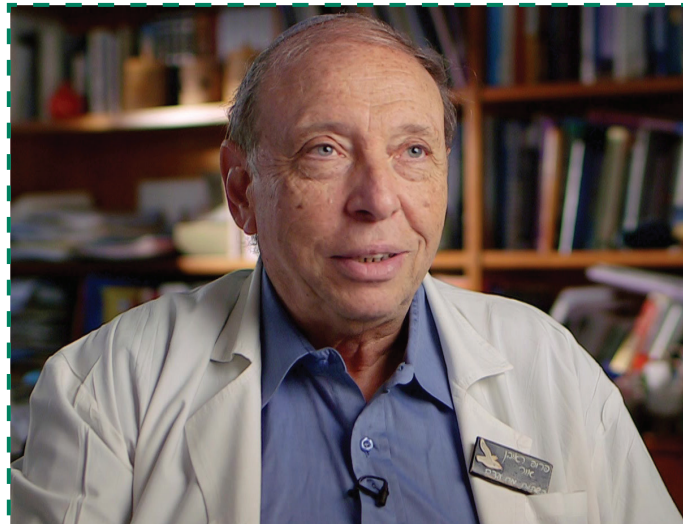
Velem és a Rebbével történt Paradigmaváltás

Bár személyesen egyszer sem találkoztam a Rebbével, a pácienseimen keresztül nagy benyomást gyakorolt az életemre. Petách Tikávban nőttem fel, és természetesen már gyermekként is hallottam a Rebbéről. A helyi Chábád küldött, Dávid Chánázin rabbi anyám első unokatestvérét vette el feleségül, így gyakori vendég volt nálunk. Minden alkalommal mesélt a Rebbéről. Később, miután megházasodtam, az apósom mesélt róla, aki a Sorbonne-on együtt tanult a Rebbével, és később is tartották a kapcsolatot. Saját magam akkor szembesültem a Rebbe áldásának erejével, amikor kezdő orvosként a jeruzsálemi Hádász Kórház csontvelő átültetési részlegén kezdtem dolgozni. Egy nap kétségbeesett telefont kaptunk egy fiatalembertől, akinek a feleségénél leukémiát állapítottak meg, és nem hatott semmilyen kezelés. A rák egyre csak visszatért, ráadásul mindig súlyosabb formában. Az orvosok lemondtak róla. Az elkeseredett férj azonban találkozott néhány lubavicsi hasziddal, és elpanaszolta nekik kilátástalan helyzetét. A haszidok azt javasolták, hogy írjon levelet a Rebbének, és minden helyrejön majd. A férj így is tett, a Rebbe pedig válaszában megnyugtatta, hogy létezik gyógymód a felesége számára, ám azt egy másik kórházban kell keresnie.

A férj ekkor érdeklődött nálunk, és az isteni gondviselésnek hála, éppen én vettem fel a telefont. Elmesélte felesége kórtörténetét, és azt is, hogy a Lubavicsi Rebbe javaslatára keresett meg minket. Ezen elgondolkodtam, és elhatároztam, hogy a korábbi kudarcok ellenére, megpróbálok gyógymódot találni. Meg-

tárgyaltam az ügyet az osztály orvosaival, és úgy döntöttünk, hogy felvesszük a beteget és egy korábban még nem alkalmazott, kísérleti gyógymódot próbálunk ki.

A férj tájékoztatta a Rebbét a fejleményekről, és ő az áldását küldte: „Legyen nagy sikerük, ő

Reuven Or professzor a Hádász Egészségügyi Központ csontvelő-transzplantációs és immunterápiás osztályának vezetője. Az interjú 2015 októberében készült.

pedig épüljön fel teljesen!” Bár nem sok esélyünk volt a sikerre, a Rebbe áldása mégis bizalommal töltött el. Úgy éreztem, hogy ez remek alkalom lenne Isten nevének megszentelésére, hiszen egy gyógyíthatatlannak nyilvánított beteg nyerné vissza az egészségét egy áldás segítségével.

Elkezdtek a terápiát, és mindenki legnagyobb meglepetésére néhány hét múlva javulást kezdünk tapasztalni. Végrehajtottuk a teljes csontvelő transzplantációt, és fél évvel később a páciens gyógyultan távozhatott. Mindenki rendkívül boldog volt és egyértelmű volt a számunkra, hogy valódi csoda történt. Az egykori beteg ma egészséges nagymama, akivel a mai napig tartom a kapcsolatot.

Azt tanultam ebből azt esetből, hogy soha sem szabad feladni a reményt. Folyamatosan keresnünk kell a megoldást, legyen az bármennyire szokatlan is. A Rebbe áldása fordulópontot jelentett az orvosi karrieremben. Onnantól fogva másképpen gyógyítottam, tanítottam és ku-

meg a vitát: írtak a Rebbének és a tanácsát kérték. A Rebbe azt válaszolta, hogy felesleges a transzplantáció, mert a fiatalember meg fog gyógyulni. Hamarosan kiderült, hogy igaza volt. Ebből azt tanultam meg, hogy az orvos csak eszköz Isten kezében, és ez a felfogás sokszor segített orvosi pályafutásom során. Többször előfordult, hogy olyan helyzetbe kerültem, amikor kevésnek éreztem a tapasztalatomat, és nem tudtam, mitévő legyek. Ekkor felidéztem a Rebbe áldását, és tudtam, hogy nekem csak a saját részemem kell elvégezniem, a páciens sorsa valójában Isten kezében van.

Reuven Or professzor

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

*Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe*

Napi bölcsesség

Az önpusztító depresszió

A depresszió nem bűn. Azonban olyan mélységekbe taszítja az embert, ahová egyetlen bűn sem képes eljuttatni. A depresszió a mindannyiunkban meglévő önpusztító elemek csapdája. Aki depressziós, bármit megtehet. Harcolj a depresszió ellen, mintha a legnagyobb esküdt ellenséged volna. Rohanj előle, ahogy a halál elől rohannál. Mindazonáltal voltak olyanok, akiknek a Rebbe is orvosi segítséget ajánlott.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

tattam. Biztosan állítom, hogy a szakmai sikereim, melyeket a gyógyítás területén értem el, annak a paradigmaváltásnak köszönhetőek, melyet a Rebbe inspirált.

Néhány évvel később a Rebbe még valamire megtanított. Egyszer behozták az osztályomra egy ismert izraeli rabbi fiát, aki csontvelőgyulladásban szenvedett. Sikeresen meggyógyítottuk, de attól tartottunk, hogy a gyulladás visszatérhet. Az orvosok között vita alakult ki, hogy mit kellene tennünk. Az egyik lehetőség a csontvelő átültetés volt, mely megoldhatta volna a problémát, ám rendkívül kockázatos beavatkozással jár. Sokat vitatkoztunk az ügyön, és nem jutottunk megoldásra.

Végül a beteg családja oldotta

Purimi jelmezbál: asszimiláció vagy az identitás megőrzése?

Kérdés

A Purimmal kapcsolatos [a zsidó.com-on megjelent] mai írásban egyetlen utalás nincs arra nézve, mi köze van a purimi ünnepekhez a maskaráknak. Én minden évben értetlenül nézem a Purim ünnepléséhez kötött mai álarcos ünneplést, különösen azért, mert Eszter könyvében effajta szokás ismeretlen. Nekem mindig az volt az érzésem, hogy még az ünneplésben is idomulni akarunk – teljesen érthetetlen okból – a nem-zsidók farsangolási, karneválosdi szokásaihoz, pedig nem kellene. Ez is az ún. asszimilációs törekvés része és identitászavar. Fel kellene már hagyni ezzel a hamis törekvéssel, hogy „legyünk olyanok, mint a többi nép”. Eddig sem sikerült és nem is fog, mert nem ez az Örökkévaló akarata!”

Salom, Zsuzsa

Válasz

Kedves Zsuzsa!

Valóban igaza van, helytelen dolog mások szokásaihoz idomulnunk asszimilációs törekvésként. Azonban a zsidó szokások szentek, ahogy rabbijaink kijelentették: „Minhág Jiszráél Torá”, a zsidó szokások [olyanok, mint] maga a Tóra (RáSBÁ responsum 1:323., 3:264.; RóMÁ, Dárké Mose OC 298:3.). Azok a szokások, amiket a bölcseink elfogadtak, soha nem asszimilációs törekvésként jöttek létre, már maga a gondolat is abszurd. Azonban a purimi maszkabálók kapcsán téved: érdemes mások megszólása helyett először az autentikus zsidó irodalomból tájékozódni.

A purimi jelmezbébe öltözés szokása ugyanis évszázadok óta hagyomány, már a Sulchán áruch társszerzője, a krakkói Mose Iszerlisz rabbi (1530–1572), a

RóMÁ is említi (uo. OC 696:8.; lásd még Széfer háminhágim Vármájsá 1. kötet 260. oldal), és róla azt is tudjuk, hogy szokása volt jelmezbébe öltözni az ünnepen. Mesélik (Lév háivri 1. kötet eleje 3. lábjegyzet), hogy amikor 33 évesen, LáG báomerkor, az omerszámlálás 33. napján meg-

stílszerűen rejtve van és értőn kell olvasni ahhoz, hogy felfedezzük a nyomát.

Az első „gyökere” a szokásnak azonban elég egyértelmű: ahogy Mordecháj a királytól teljes uralkodói ruhában jött elő (Eszter 8:15.), a szokott ruhájától

kilétüket (Mihágé háKol Árje 70. oldal. 109. paragrafus).

Végezetül közismert oka a beöltözésnek, hogy Purim csodája egy rejtett csoda, ellentétben például a tenger kettéválásával. A purimi csoda, ami Eszter kérésének nyomán érkezett, el van fedve, „be-

Positív tartalmú jelmezek: a cádik a Tóra tekerccsel táncol egy budapesti purim ünnepségen

halt [megjegyzés: valójában 42 évesen halt meg], miután megírt 33 könyvet. Csakhogy a gyászbeszédében csak 32 különleges dolgot tudtak összegyűjteni róla – mígnem valaki elmesélte, hogy Purimkor álarcba és jelmezbébe öltözve járt házról házra, hogy az esti imára figyelmeztesse a zsidókat. Így állt össze a 33 dicséret.

A hagyomány gyökerei

A jelmezbébe öltözés szokásának kialakulásához sok magyarázat fűződik, amik mind hozzájárultak az elterjedéséhez. Ezek közül több is magából Eszter könyvéből ered, amit Ön is említ. Ebben találjuk a jelmezbébe öltözés szokásának eredetét, bár való igaz, némelyik ezek közül

eltérő módon beöltözve, úgy mi is beöltözünk (Eljá rábá 696:15.). A másik forrás, hogy Eszter királynővé válásához az vezetett, hogy Vásti nem akart megjelenni a király ünnepségén (Eszter 1:12.), mert megváltozott a kinézete, mivel lepra támadta meg (Talmud, Mógilá 12b.). Erre is emlékszünk a beöltözéssel (Eljá rábá uo.).

Bölcseink szerint ráadásul az ünnepi vidámságot fokozza a jelmezbébe öltözés, márpedig az öröm előírás Purimkor (Párdész Eliezer, Purim 273. oldal). További előírás, hogy adakozunk a szegényeknek (Eszter 9:22.), akik régen az ünnep alatt házról házra járva kéregettek, és – hogy ne szégyenüljenek meg – jelmezbébe bújva fedték el

van öltöztetve” és a felismeréséhez nagyon figyelniük kell (uo.).

Pont az asszimiláció ellentéte

A fentiekből látjuk, hogy a purimi „jelmezbál” a kérdésben leírt előfelvetés ellenére egyáltalán nem asszimilációs törekvés. Furcsa is lenne egy olyan ünnep esetében, ami éppen az identitás megőrzéséről szól. Ráadásul azt is tanítja nekünk, hogy ha a különbségek miatt nem is látszik valakin, ki is ő valójában, akkor is rá kell ismernünk, hogy a furcsa öltözék alatt ott van egy zsidó...

(A purimi beöltözésháláchikus kérdéseiről bővebben a zsidó.com oldalon olvashatnak ennek a cikknek a folytatásaként.)

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604